

***„ÎNGER PĂMÂNTESC
ȘI OM CERESC”***

PĂRINTELE EUSEBIU GIANNAKAKIS

1910-1995

Traducere de Mircea Ștefan

Carte tipărită cu binecuvântarea
Înaltpreasfințitului
TEOFAN
Mitropolitul Moldovei și Bucovinei

DOXOLOGIA
Iași, 2013

Cuprins

PROLOG	11
--------------	----

I. ANII COPILĂRIEI

CREȘTEREA „ÎNTRU CERTAREA ȘI SFATUL DOMNULUI”	17
Rădăcina sfântă	17
Un copil deosebit	19
Sfintele doruri	21

II. ANII TINEREȚII

PREGĂTIREA DUHOVNICEASCĂ	27
În Atena	27
Lângă Părintele Ignatie	28
O tovărășie tinerească binecuvântată	31
„Duminica – ziua Domnului, ziua bucuriei”	32
„Anii aceia ne-au consolidat, ne-au întărit”	34
Marea chemare	36

III. PE FRONTUL ALBANEZ (1940-1941)

OSTAȘ AL LUI HRISTOS ȘI AL PATRIEI	41
Memorii	41
Plecarea pe front	42
„Dea ție Domnul după inima ta” (Ps. 19, 5)	44
„Îndulcitu-m-ai cu dorul Tău, Hristoase”	44
Doxologie și mulțumire	45
Apărătoarea Doamnă	47
Pronia uimitoare a lui Dumnezeu	48
„Domnul este întărirea mea și scăpare mea și izbăvitorul meu” (Ps. 17, 2)	49
Retragerea	50

IV ÎN SFÂNTA MĂNĂSTIRE AGHIA LAVRA (1941-1951)

1. VIEȚUIREA ASEMENI ÎNGERILOR	55
Împlinirea sfintelor doruri	55
„Mai mult decât pe părinți, mai mult decât pe frați... l-a iubit pe Dumnezeu”	57
Ucenic la Starețul Serafim	59

Etapa încercării	62
Tunderea monahală	66
„Hirotonia întru ierodiacon”	68
Modele sfinte	70
Sfârșitul Starețului Serafim	72
2. DISTRUGEREA SFINTEI MĂNĂSTIRI AGHIA LAVRA	74
Germanii vin în Lavra	74
Ascunderea odoarelor	75
Pericolul se apropie	76
Inițiativă salvatoare	76
Incendierea mănăstirii și executarea părinților	78
Drama Kalavrytei	80
Viața în pădure	81
Prima chinovie	83
„Chiar de-aș grăi în limbile oamenilor și ale îngerilor, dar dacă dragoste nu am... nimic nu sunt” (I Cor. 13, 1-2)	83
Zel apostolic	85
Lupta continuă	88
Adormirea mamei lui	90
Sfântul Alexie, omul lui Dumnezeu	91
Iubire covârșitoare	92
Rodire îmbelșugată	94
Noi încercări	97
Perioada reconstruirii mănăstirii	99

V. LA SPITALUL HIPPOKRATION (1952-1986)

1. SLUIRE ȘI MĂRTURIE ECLEZIASTICĂ ALĂTURI DE CEI SUFERINZI	107
„Hirotonia întru prezbiter”	107
„Ca slujitor al lui Dumnezeu” (II Cor. 6, 4)	111
Lucrarea lui pastorală	115
„Copilul meu, Dumnezeu vrea ceva de la tine”	117
„Slujbele sunt ca o carieră de piatră duhovnicească”	119
O colaborare bună	120
Taina Pocăinței	122
„Nu voi da somn ochilor mei... și nici tâmpelor mele odihna” (Ps. 131, 4)	127
La Facultatea de Teologie	129
Un prototip de biserică protocreștină	132
Ctitor al bisericii spitalului	135
„Nu vă atingeți de unșii Mei” (Ps. 104, 15)	137
Împărtășirea bolnavilor	140
În mijocul cruntei suferințe	144
Pocăința rudelor îl ajută pe bolnav	145

Puterea salvatoare a Sfințelor Taine	147
Oferă bucurie turmei sale suferinde	148
„Iată-mă, Doamne!” (Fapte 9, 10)	150
Slujire duhovnicească și în alte instituții medicale	152
La Școala de asistenți medicali și la Școala de moașe	154
Duhovnic la Școala pentru Surzi și pentru Deficienți de auz	155
2. „INIMĂ MILOSTIVĂ”	157
„Cine este slab, și eu să nu fiu slab?” (II Cor. 11, 29)	157
„Fericit cel ce caută la sărac și la sărman” (Ps. 40, 1)	159
„Omul lor”	160
„Tuturor toate m-am făcut” (I Cor. 9, 22)	162
Sarandos	163
Industriașul din Chalkida	164
Sprijin al clericilor bolnavi	165
3. ASCEZA PERSONALĂ	170
Floarea pustiei	170
„Suferința este binefăcătoare”	173
„Lipească-mi-se limba de gâtlej, de nu-mi voi aduce aminte de tine, Ierusalime” (Ps. 136, 6)	175
Monah cu Schima Mare	178
4. CĂMIN DUHOVNICESC	182
Sinaxe euharistice	182
„Vorbește oamenilor spre zidire, îndemn și mângâiere” (I Cor. 14, 3)	183
Belșug de iubire	186
„Din tot sufletul tău, teme-te de Domnul” (Înț. Sir. 7, 29)	187
Sfintele slujbe	188
„Fă lucrare de evanghelist” (II Tim. 4, 5)	189
Pedagogul luminat	192
Sfătuitor și îndrumător al vocațiilor și chemărilor monahale și preoțești	198
Model de sfințenie	201

VI. PĂRINTE DUHOVNICESC

1. VINDECĂTOR DE SUFLETE	209
Duhovnic cu discernământ	209
Tactică pastorală pentru fiecare suflet în parte	214
Păstrător al credinței ortodoxe și al Sfintei Tradiții	218
Împreună-creatori cu Dumnezeu	219
„De-ai văzut om înțelept, aleargă la el dis-de-dimineață” (Înț. Sir. 6, 36)	220
„Unde este Duhul Domnului, acolo este libertate” (II Cor. 3, 17)	222
„Paharul mântuirii” (Ps. 115, 4)	223

„Privegheați, rugându-vă în toată vremea” (Lc. 21, 36)	224
„Roada Duhului este... bucuria, pacea” (Gal. 5, 22)	226
„Din prisosul inimii vorbește gura” (Lc. 6, 45)	238
2. „PE PĂSTORUL ADEVĂRAT ÎL DOVEDEȘTE IUBIREA”	231
Neliniștea păstorului celui bun	231
Participarea la problemele fiilor lui duhovnicești	234
„Fiule, încă de când ești tânăr, alege învățătura... Câștigă-ți înțelepciune, câștigă-ți cunoaștere” (Înt. Sir. 6, 18 & Pilde 4, 5)	237
„Eu le cunosc pe ale Mele și ele Mă cunosc pe Mine” (In. 10, 14)	240
„Deși sunt departe cu trupul, cu duhul, însă, sunt împreună cu voi” (Col. 2, 5)	242
Călătorie pastorală în America	243
Pastorație epistolară	243
Starețul și familiile	245
Așezământul din Halandri	250
3. COMUNIUNE DUHOVNICEASCĂ ÎNTRU HRISTOS	
CU PERSONALITĂȚI BISERICEȘTI CONTEMPORANE	251
Duh de ucenic	251
În Sfântul Munte	255
Ospitalitate duhovnicească	262
„Legătura iubirii”	263

VII. SFÂNTA MĂNĂSTIRE

A INTRĂRII NĂSCĂTOAREI DE DUMNEZEU ÎN BISERICĂ (1967-1987)

ÎNTEMEIETOR ȘI CTITOR AL SFINTEI MĂNĂSTIRI	271
O nouă arenă a luptelor	271
Crenelul monahal	273
Constituirea și organizarea Sfintei Chinovii	278
Statutul Egumenei	280
„Chinovia – metocul Cerului”	281
Temelii duhovnicești	283
Pregătirea candidatelor la monahism	286
Povățuire pastorală sfântă	288
Părinte adevărat	292
Sfințirea catholiconului	296
„Doamne, iubirea și părinteasca Ta purtare de grijă zidește Sfânta Mănăstire a Intrării Născătoarei de Dumnezeu”	297
„În osteneli, mai mult” (II Cor. 11, 23)	299
Povățuitor înțelept și sfânt al mireșelor lui Hristos	305
„Aceasta, Doamne, este numai lucrarea Ta”	308

VIII. SFÂNTA MĂNĂSTIRE A SFÂNTULUI IOAN TEOLOGUL (1987-1995)

1. ULTIMUL CRENEL	315
Sub ocrotirea Ucenicului iubit	315
Perioada renovării	321
Instalarea obștii	326
2. PRINOS DUHOVNICESC ÎN EGHIALIA	330
„Să se bucure pustia și ca un crin să înflorească” (Is. 35, 1)	330
Sub epitrahilul Starețului harismatic	331
Rugător către Dumnezeu pentru întreaga lume	335
Pe urmele „Colivazilor”	341
Iubirea lui pentru poporul lui Dumnezeu	343
„Dumnezeu iubește pe cel ce dă cu voie bună” (II Cor. 9, 7)	346
Alături de oamenii truditori	347
3. STAREȚUL ȘI OBȘTEA MONAHALĂ	353
„Să-i aducem lui Dumnezeu închinare bineplăcută” (Evr. 12, 28)	353
„Ca fii ai ascultării” (I Ptr. 1, 14)	355
„Continuitatea binecuvântărilor lui Dumnezeu”	356
Sinaxe	357
„Slujirea ta fă-ți-o deplin” (II Tim. 4, 5)	360
Bucuria conlucrării	361
„Învrednicește-o pe ea să viețuiască cu vrednicie în aceasta viața îngerească”	363
„Prin viețuirea noastră sfântă, împlinim și noi cuvintele Mântuitorului: «Mergând, învățați toate neamurile»”	365
Iubirea lui față de rudele monahiilor	366
4. MODEL SFÂNT DE TRĂIRE ȘI ÎNVĂȚĂTURĂ	369
„Treaz și cumpătat întru toate”	369
„Minte stăpânitoare”	373
„Dați mulțumire pentru toate” (I Tes. 5, 18)	376
„Ca să devin mai bun”	378
„Sfințenia cere multă osteneală”	379
„Pe drum, toate se vor schimba”	380
„Celor smeriți le dă har” (Iac. 4, 6)	382
„Biruieste răul cu binele” (Rom. 12, 21)	387
„Durerea cea mai profundă”	391
„Mângâiați, mângâiați pe poporul Meu” (Is. 40, 1)	392
Sfeșnic al discernământului	394
„Să o păstrezi pentru tine! Îți va fi de folos.”	394
„Din Egipt”	397
„Să avem tovarășie cu sfinții”	399
„Adorarea I se cuvine numai Creatorului”	401

5. CTITOR AL NOII MĂNĂSTIRI	405
„Arenă a cinstitelor lupte și a sfintelor nevoițe”	405
„O minune continuă”	407
Relația lui cu muncitorii mănăstirii	411
„Nemulțumirea justificată a Sfântului Ioan”	415
„Pentru cei care lucrează la drumul mănăstirii”	416

IX. FERICITUL SFÂRȘIT (19 Iunie 1995)

1. „VREMEA PLECĂRII MELE A SOSIT” (II Tim. 4, 6)	421
Ultimele sfaturi	421
Ultimul Paști	423
„Făcând cunoscători ai celor tainice... pe ucenicii Tăi i-ai învățat”	425
Boala sfâșietoare	426
„Când voi veni și mă voi arăta feței lui Dumnezeu?” (Ps. 41, 2)	441
2. „ȘI DE MORMÂNT SE APROPIE”	451
Cort cuvios	451
Slujba înmormântării	455

X. DUPĂ ADORMIRE

1. „DREPTII ÎN VEAC VOR FI VII” (Înt. Sol. 5, 15)	465
„Nu a plecat de lângă noi”	465
2. DIN CELE CARE S-AU SCRIS ȘI S-AU SPUS	473
Epistole	473
Articole	479
Predici	483
EPILOG	487

PROLOG

Dar al milostivirii Domnului a fost prezența precuciosului și sfințitului Stareț, Eusebiu Giannakakis, în binecuvântata eparhie a Mitropoliei noastre!

Gândul mi se întoarce mulți ani în urmă. Era luna octombrie a anului 1956, când un tânăr din Patra a venit în Atena să studieze la Universitate, ca student în anul I la Teologie. A fost binecuvântarea lui Dumnezeu faptul că el s-a cazat în căminul studențesc „Apostolul Pavel” al Frăției Teologilor „Zoi”, pe strada Vournazou, nr. 4, în cartierul Ambelokipon, aproape de Spitalul Hippokration.

Acolo, la subsolul clădirii spitalului, în fiecare duminică, preotul, un smerit levit al Celui Preaînalt, săvârșea Dumnezeiasca Jertfă cea fără de sânge pentru bolnavi și pentru personalul spitalului. Însă, pe lângă aceștia, mai veneau și mulți alți vizitatori din afară, pentru a-i sluji Dumnezeului cel Viu și a se face părtași Potirului Vieții, adică a se împărtăși cu Preacuratele Taine. Intrarea era liberă tuturor.

Principalul punct de atracție era cinstita figură a preotului liturghisitor. Cucernic, smerit, pașnic, dulce la vorbă, atent la toate, iradia o liniște dumnezeiască care îi fermeca pe credincioși. Mediul de acolo, în orice caz, nu era potrivit pentru rugăciune! Adică nu era modelul clasic al unui locaș sfânt ortodox cu catapeteasmă, cu iconostasele sfinților, cu analogurile psaltirilor și toate celelalte, care alcătuiesc măreția sfântă a unei biserici și conduc sufletul spre evlavie. Ci, pur și simplu, la intersecția a două coridoare care formau un gamma (Γ), Părintele Eusebiu așezase o masă care îi servea ca Sfântă Masă portabilă. Acolo săvârșea Taina mântuirii noastre celei întru Hristos!

Așadar, mediul nu avea nimic atrăgător în mod special! Însă, pe vizitator îl fermeca preotul liturghisitor. Cinstitul său chip era atât de fermecător, încât credinciosul care venea acolo, trăia cu intensitate invitația liturgică: „Sus să avem inimile”. Nu mai rămânea izolat în lucrurile simțite și văzute, ci, împreună cu liturghisitorul Dumnezeului Preaînalt și ajutat de către Acesta, urca pe scara celor nevăzute,

devenea văzător de Dumnezeu. Fiecare, după puterea sa, contempla mărețiile lui Dumnezeu. Părintele Eusebiu săvârșea Taina mântuirii!

Așadar, într-o duminică, îndemnat de acest bun renume, și acel student în anul I la Teologie și-a îndreptat pașii către smeritul și ciudatul „paraclis” al Spitalului Hippokration, pentru a participa la slujbă, dar și pentru a se bucura de chipul strălucitor al acelui preot sfințit al Dumnezeului Preaînalt.

Anii trec și câteodată au loc lucruri dintre cele mai neobișnuite! Așadar, să lăsăm perioada anilor studenției (1956-1960) și să ne oprim asupra anului 1987. Acum, tânărul student la Teologie de altădată, prin bunăvoința de neînțeles a Preabunului Dumnezeu, deși nevrednic fiind, a fost ales episcop al Bisericii și i s-a încredințat păstoria Sfintei Mitropolii de Kalavryta și Eghialia. Își împlinise deja prima decadă de sfântă slujire în Eghio. Într-una din zilele acestea, dintr-odată, fără vreo înștiințare prealabilă, i-a venit în vizită preotul de altădată al Spitalului Hippokration, Starețul Eusebiu Giannakakis. Acesta îi cerea o mănăstire veche și părăsită, pentru a se stabili acolo cu o obște monahală, alcătuită de un număr de tinere ce se aflau sub povățuirea și ocrotirea sa duhovnicească.

Din bunăvoința Domnului, se crease o legătură neobișnuită, însă vrednică de admirație. Ce spun eu? O minune avusese loc! Sfințitul Stareț Eusebiu, după trecerea atâtor ani, îl întâlnește pe tinerelul de ieri și admiratorul său, pe studentul de altădată de la Teologie, care deseori mergea la slujbă la paraclisul Spitalului Hippokration, iar astăzi, prin bunăvoința Preabunului Dumnezeu, Mitropolit de Kalavryta, ca să-i ceară ajutorul și ocrotirea!

Astfel, a fost întemeiată Sfânta Mănăstire Chinovială de femei a Sfântului Ioan Teologul din Verino – Achaia. Până atunci, fusese un metoc smerit și cu totul ruinat al Sfintei Mănăstiri Taxiarches din Eghialia, având ca unic viețuitor pe neputinciosul și asceticul monah, Părintele Veniamin Margaritis – veșnică fie-i pomenirea – care a acceptat cu bucurie să se dezrădăcineze de acolo și să predea metocul noii obști, iar el să se mute în Sfânta Mănăstire Taxiarches, unde a și trăit până la sfârșitul vieții.

Veșnică să-i fie pomenirea și Arhimandritului Nichifor Pezopoulos, egumenul de atunci al Sfintei Mănăstiri Taxiarches, care și el cu bucurie a acceptat ca metocul mănăstirii sale să se transforme în mănăstire de femei autonomă și de sine stătătoare.

De asemenea, veșnică să-i fie pomenirea și pururi-pomenitei Dimitra Theodorou Mertikopoulou, cea care și-a asumat aproape întreaga cheltuială de renovare a clădirii metocului, adică a vechii aripi a așezământului monahal de astăzi.

Astfel, au fost create numai premisele pentru instalarea numeroasei obști monahale. Nu voi uita cum la început, adică la instalarea tinerei obști în micile și puținele chilii renovate, surorile stăteau câte 5-6 într-o chilie! Între cei care au contribuit printr-o donație la renovarea vechii mănăstiri se numără și Înaltpreasfințitul și pururi pomenitul Emilian, Mitropolitul Silyvriei. Veșnică să-i fie pomenirea!

Astfel a devenit cinstitul Stareț Eusebiu „renovatorul” Metocului Sfântului Ioan Teologul, care se afla într-o stare jalnică din punct de vedere al clădirii și s-a arătat „ctitor” al noii mănăstiri, așa cum se prezintă în forma ei actuală, fondator și întemeietor al obștii monahale chinoviale de femei, care de atunci strălucește în eparhia mitropoliei noastre. „Fie numele Domnului binecuvântat, de acum și până în veac!”.

Anii trec și câteodată au loc lucruri dintre cele mai neobișnuite!

Așadar, astăzi, la aproximativ 15 ani de la adormirea întru Domnul a Starețului Eusebiu, a renovatorului, ctitorului și întemeietorului obștii monahale, studentul de atunci din anul I la Teologie este învrednicit de către Milostivul Dumnezeu să scrie Prologul unei cărți care face referire la viața și jertfa aceluia om sfințit. „Slavă lui Dumnezeu pentru toate!”.

Această carte este rodul unei jertfe colective. În primul rând, textele au fost scrise de către surorile obștii monahale, sub îndrumarea Preacuvioasei Egumene, Stareța Epistimi. Surorile, prin condeiul lor, și-au relatat experiența personală! Mărturia lor este autentică! Este o mărturie a sufletului. Apoi, textul a fost trimis spre lectură Înaltpreasfințitului Pavel, Mitropolitul de Kyrenia, cel care, timp de 13 ani, a fost duhovnicul obștii.

În cele din urmă, prefațatorul a avut binecuvântarea de a cerceta și de a diortosi textul, de a adăuga sau de a scoate capitole, de a reda acestuia forma finală și de a-l edita.

Părintele Eusebiu a primit de la Dumnezeu „chipul Lui”, precum, de altfel, fiecare dintre noi, însă a ajuns „la asemănarea cu El”, așa cum numai sfinții reușesc!

Sfinte Părinte starețe, mijlocește pentru obștea ta monahală, pentru noi, păcătoșii, precum și pentru aceia care îți vor citi cartea!

Această carte a fost pusă în circulație, în prima ediție, de către Sfânta Mitropolie a Kalavrytei și Eghialiei, însă a fost epuizată foarte repede. Acum ea este pusă în circulație, în a doua ediție, de către sfânta mănăstire.

† Ambrozie
Mitropolit de Kalavryta și Eghialia

Eghio, 7 decembrie 2009

CREȘTEREA „ÎNTRU CERTAREA ȘI SFATUL DOMNULUI”

Rădăcina sfântă

În partea de răsărit a Taigetului¹, la o înălțime de 950 de metri, se află situat pitorescul Gheorghitsi. Datorită nemărginitului orizont și minunatei priveliști, a fost numit „balconul Taigetului”. Are peste tot plantații de brad, platan și castan și multe izvoare bogate în ape cristaline.

În această comună de munte, cea mai mare din Lakonia, s-a născut fericitul nostru părinte duhovnicesc, Arhimandritul Eusebiu Giannakakis, în luna mai a anului 1910. La Taina Sfântului Botez a primit numele Antonie, în cinstea Marelui Antonie, Dascălul pustiei.

Părinții lui, Ilie și Hristoula, erau oameni simpli, cu o profundă credință în Dumnezeu. Tatăl său era un „bun israelit”, după cum spunea Starețul. Cunoștințele sale gramaticale erau puține, însă avea înțelepciunea cea de sus și multă cumpătate, de aceea și consătenii lui îi cereau sfatul în problemele pe care le întâmpinau.

Mama lui era o femeie virtuoasă, cu măsură în toate, „răstignită”, după cum spuneau tinerele cucernice de atunci. La vârsta de 18 ani, a fost găzduită pentru câteva zile în Mănăstirea Sfântului Constantin din Kalamata. A fost impresionată de frumusețea vieții monahale, iar când a venit fratele ei să o ia acasă, i-a spus: „Leonida, eu aici rămân. Lasă-mă în mănăstire”. Însă acela nu a fost de acord și s-a îngrijit să-i

¹ Cel mai înalt lanț muntos al Peloponezului (n. tr.)

găsească în cel mai scurt timp tovarășul de viață. Așa cum s-a văzut, altul a fost planul lui Dumnezeu cu ea.

Astfel, Ilie și Hristoula, prin harul lui Dumnezeu, au alcătuit o familie binecuvântată, cu opt copii. Antonie era un copil ascultător, milostiv, agreabil și se distingea în mod deosebit de frații lui. În casa lor aveau de toate. Dădeau și celor care aveau nevoie, iar Dumnezeu binecuvânta ostenele lor.

„Aduceam multe lemne de la munte pentru iarnă”, povestește Starețul. „Când ploua și fulgera, tatăl meu scrijelea cu toporișca lui pe un brad o cruce și ne spunea: «Veniți, copiii mei, aici sub copac! Unde-i crucea, nu-i nici o primejdie». Astfel, ne adunam cu toții în acel loc și, în timp ce mai încolo cădeau fulgere, de acel copac însemnat niciodată nu se atingea vreun fulger. Atât de credincios era tatăl meu...

În casă, țineam toate posturile, chiar și copiii cei mai mici. Duminica mergeam cu toții la biserică, mai înainte de a bate primul clopot. Când ne întorceam acasă, tata, ca să se încredințeze că am fost atenți la slujbă, ne întreba ce Evanghelie se citise în biserică, apoi ne-o explica el însuși, în cuvinte simple. Într-o zi din Săptămâna Luminată, când am salutat cu «Bună ziua», tata m-a corectat, zicându-mi: «*Hristos a înviat* vom zice timp de 40 de zile!»”.

Dacă domnul Ilie era un model de tatăl bun, mama era un suflet sfânt. Smerită, răbdătoare și iubitoare; a zidit caracterul copiilor ei prin exemplul personal. Nu analiza și nu osândește pe nimeni. Odată a venit o soacră și a început să-i spună doamnei Hristoula nemulțumirile cu privire la câte auzise despre nora ei. Atunci, ea i-a spus aceleia: „Maria, noi am îmbătrânit și ne-am ramolit și nu mai auzim bine. Nu-ți mai da crezare urechilor”. Acest răspuns l-a impresionat pe micul Antonie, deoarece mama lui pe vremea aceea era încă tânără.

Viața ei era o viață de jertfă. După osteneala foarte mare de peste zi, seara îngenunchea și făcea multe metanii în fața iconostasului. Aceste imagini s-au întipărit adânc în sufletul micului copil.

Un rol important în educația creștinească a copiilor l-a jucat și credincioasa lor bunică. Îi învăța să se roage și le istorisea viețile sfinților. Când mergeau la biserică, o auzeau repetând: „doam’luiește, doam’luiește...” și încercau să înțeleagă ce zicea. Odată au întrebat-o:

– Bunico, ce înseamnă „doam’luiește” pe care îl tot repeți?

Casa părintească a Starețului, în Gheorghitsi.

Iar aceea le-a răspuns:

– „Doamne, miluiește” spun, copilașii mei, ca să ne miluiască Dumnezeu!

Un copil deosebit

Într-o astfel familie binecuvântată a crescut Antonie. Într-o zi – să fi fost de vreo 2 ani, 2 ani și jumătate – a început dintr-odată să plângă, fără să se mai oprească. L-a consultat medicul satului o dată, de două ori, însă nu a depistat cauza. Plânsul continua și neliniștea tuturor din casă se mărea.

Atunci credincioasa lui mamă a scăpat la Dumnezeu. Și-a luat copilul în brațe și, împreună cu mătușa ei, preoteasă, a pornit spre Mănăstirea „Izvorul Tămăduirii” din Katri. Au ajuns acolo după un drum ce a durat multe ore. Au lăsat copilul înaintea icoanei făcătoare de minuni și îndată copilul a încetat să mai plângă. Maica Domnului făcuse o minune. Micuțul Antonie, fiind acum foarte sănătos și bucuros, alerga prin mănăstire, ca într-un mediu familiar. „Nu-l vedeți?”, a spus atunci mătușa. „Acesta este Părintele Antonie, da... Părintele Antonie!”. Cuvântul ei s-a dovedit a fi profetic.

OSTAȘ AL LUI HRISTOS ȘI AL PATRIEI

Memorii

În 1940, a intervenit războiul și Antonie a fost nevoit să meargă pe frontul albanez. În luna octombrie a fost înrolat provizoriu în Goudi, unitatea de artilerie. La început, l-au trimis în Nea Kokkinia cu încă 2-3 soldați, ca să facă rechiziția cailor. Acolo au stat 18 zile, până la plecarea pe front.

Într-un mic caiet de însemnări¹¹ scria bilanțul scurt și, în special, cel duhovnicesc, al fiecărei zile, de la înrolare, până la lăsarea la vatră. Pe prima pagină citim: „Noiembrie 1940. Sergentul Giannakakis Antonie, Campania Militară – Artileria de Câmp. Memorii din perioada înrolării mele în armată și Războiului purtat de Grecia. Fie ca Preabunul Dumnezeu să binecuvinteze neamul nostru, că să rămână liber și să nu fie supus nici unei influențe din partea dușmanului”.

În paginile scrie în grabă se vede profunzimea vieții lui interioare. În zilele tragice ale războiului, tânărul soldat reușește să rămână unit cu Dumnezeu și întărit „pe piatra credinței”. Acolo unde l-a rânduit patria, a contribuit la lupta sfântă pentru neam cu toate puterile lui, cu abnegație și vitejie. Însă, mai întâi de toate, a urmărit pacea lui Hristos „care este mai presus de orice minte” (Filip. 4, 7) și sfințirea personală; credea că premisa pentru un sfârșit bun al războiului este viața conformă voii lui Dumnezeu. Acest lucru va atrage harul și mila lui Dumnezeu, ca să fie o „dublă biruință”, precum scrie el însuși, și pe front și în lupta împotriva păcatului.

¹¹ Însemnările calendaristice sunt din noiembrie 1940, până în aprilie 1941 (în continuare *Jurnal 1940-1941*).

Pe front, Antonie și-a scris viața personală. Și cât de emoționantă și plină de învățături este această parte din viața lui! În tulburarea războiului, omul lui Dumnezeu dă dovadă de o profundă spiritualitate, alergând cu o încredere nemărginită la Acela și depășindu-și greutățile; se roagă neîncetat, se face părtaș Cinei celei Mari și își însușește camarazii de arme prin viața sa virtuoașă.

Cât timp s-a aflat în Nea Kokkinia și când i se dădea ocazia, îi aduna pe copiii din vecinătate și arunca în sufletele lor curate sămânța vieții întru Hristos. Copiii erau entuziasmați, iar el scria: „Îți mulțumesc, Dumnezeul meu, că m-ai învrednicit să dau dumnezeieștile Tale cuvinte acestor suflete dragi de copii¹²... Te rog să mă ajuți ca mai întâi eu să împlinesc cuvintele Tale și apoi să-i învăț și pe alții”¹³. De asemenea, mare era bucuria lui când unii dintre soldați îi urmau îndemnul și mergeau la duhovnic și la Dumnezeiasca Liturghie.

Își îndeplinea obligațiile ostășești cu conștiinciozitate și scrupulozitate, de aceea aghiotantul regimentului era foarte mulțumit de el. În același timp, se îngrijea și de reîncărcarea lui duhovnicească, deoarece acum simțea mai mult ca niciodată nevoia harului dumnezeiesc.

În această perioadă care a intervenit în viața lui, până să plece pe front, a mers de două ori la Părintele Ignatie să se spovedească și să ia binecuvântarea lui, iar în jurnalul lui nota: „Îți mulțumesc, Cerescule Părinte, pentru nenumăratele Tale binefaceri, pe care le-ai revărsat asupra mea! Te rog, dăruiește-mi frica Ta cea sfântă ca să nu păcătuiesc, ci să rămân întotdeauna devotat Ție”¹⁴.

Plecarea pe front

Pe 18 noiembrie, Antonie a fost înștiințat că aparține grupului de conducere al bateriei 7 de artilerie, care va pleca pe front la orele 9 seara. A alergat în grabă acasă, și-a luat câteva lucruri, pe care i le pregătise sora lui, și-a luat repede rămas bun de la toți și a plecat spre Marousi, unde a găsit regimentul gata de plecare.

¹² *Ibidem*, miercuri, 13 noiembrie 1940.

¹³ *Ibidem*, vineri, 8 noiembrie 1940.

¹⁴ *Ibidem*, vineri, 15 noiembrie 1940.

Mergeau noaptea; caii trăgeau tunurile. Au ajuns la stația Ruf la ora 3.30 dimineața și au început îmbarcarea; la 8.30 au terminat și trenul a plecat spre o destinație necunoscută. Drumurile, grădinile și casele pe care le lăsa în urmă erau pline de bărbați în vârstă, de femei și copii. Aceștia le transmiteau nenumărate urări: „Biruintă bună!”, „Mergeți cu bine și să vă reîntoarceți tot cu bine!”¹⁵. Aveau să-i însoțească cu caldele lor rugăciuni, cât timp se vor afla departe de casă, pe front.

Soldații, „bucuroși și entuziasmați”¹⁶, răspundeau într-un suflet chemării patriei, care se afla în mare pericol. Au coborât după miezul nopții aproape de Levadia și de acolo au pornit pe drumul obositor și interminabil către front. Noaptea și ziua mergeau până la extenuare. De multe ori îi luau somnul în timp ce mergeau, însă se sileau pe ei înșiși și înaintau.

Au făcut un popas în satul Klokotos, puțin mai sus de Larisa. Antonie l-a căutat pe preotul satului și s-a bucurat mult când a auzit că va săvârși Dumnezeiasca Liturghie într-o biserică din afara satului. I-a înștiințat și pe ceilalți soldați, apoi a plecat la biserică, unde a psalmodiat și s-a împărtășit cu Preacuratele Taine. Trupul și Sângele lui Hristos erau mâncarea cerească, Pâinea Vieții care îl hrănea, îl întărea și îl umplea de nespusă bucurie și veselie.

„Îți mulțumesc, Dumnezeul meu, pentru acest mare dar pe care mi l-ai dăruit! Te rog ca împărtășirea cu Sfântul Tău Trup și Sânge să-mi fie spre dobândirea vieții duhovnicești și sfinte...”¹⁷. Iar când vei rândui ieșirea mea, să mă aflu pregătit și gata să pot da răspuns bun și să mă învrednicesc de Cereasca Ta Împărăție”¹⁸, scria în jurnalul său.

Avea 30 de ani și totuși îl preocupa în mod serios Judecata și răspunsul pe care avea să-l dea. Îl stăpânea, nu frica de moarte din cauza războiului, ci „pomenirea morții” care este o harismă dumnezeiască și o dovadă de maturitate duhovnicească.

Între timp, drumul armatei continua prin munții prăpăstioși și văile seci ale Pindului, în ordine, dar și cu necazuri de neînchipuit, cu nesomn, cu lipsuri, zăpadă și frig.

¹⁵ *Ibidem*, luni, 18 noiembrie 1940.

¹⁶ *Ibidem*.

¹⁷ *Ibidem*, miercuri, 20 noiembrie 1940.

¹⁸ *Ibidem*, sâmbătă, 16 noiembrie 1940.

PREGĂTIREA DUHOVNICEASCĂ

În Atena

Când a împlinit vârsta de 17 ani, Antonie a plecat la Atena, ca să lucreze. Singurele sale provizii erau credința în Dumnezeu și binecuvântarea părinților lui. Rădăcina sfântă, trăirile vieții creștine și, mai ales, dispoziția sa spre cele bune, l-au ajutat să devină un tânăr virtuos și cumpătat, cu o voință puternică și cu un caracter integru. Și-a încuiat în inimă sfaturile părintești: „Copilul meu, fii foarte atent la tine însuși. Viață morală, viață curată. Să te ferești de anturaje rele”. Și într-adevăr, când a mers pentru prima dată în Atena, câțiva tineri din satul lui au încercat cu insistență să-l atragă spre viața lumească, însă acela de la început s-a împotrivit cu bărbăție și, cu harul lui Dumnezeu, a rămas neclintit în principiile sale.

În Atena, la început, a lucrat la o fabrică de băuturi alcoolice a unchiului său, fratele mamei. Munca pe care o făcea acolo era foarte obositoare. Pregătea cazanele pentru prepararea tescovinei, apoi scotea afară cărbunii aprinși, pentru a-i refolosi. În fiecare săptămână, două butoaie imense trebuiau umplute cu apă, cu pompa, pentru nevoile magazinului, iar sarcina aceasta cădea pe umerii lui Antonie, care era cel mai mic. De asemenea, căra și gheață de mai multe ori pe zi. Munca manuală grea l-a ajutat să se nevoiască cu bărbăție și în cele duhovnicești. La început, a locuit în casa unchiului său, în Faliro⁴. Ajuta cu bunăvoință la treburi și se străduia să ghicească dinainte cerințele tuturor. Prin mărinimia și virtutea sa, a câștigat iubirea și încrederea

⁴ Cartier din Atena (n. tr.)

tuturor. Cu toate acestea, mediul lumesc și lipsit de o viață duhovnicească nu-l odihnea. Ba mai mult, deseori atmosfera din casă nu era una tocmai pașnică. De aceea, într-o zi, după un puternic conflict pe care l-a avut unchiul cu mătușa, Antonie, fără să spună nimic, și-a pregătit valiza să plece. Aceia l-au rugat: „Nu pleca, Antonache, nu pleca! Îți promitem că nu se va mai întâmpla”. Prezența lui în casa lor era binecuvântarea lui Dumnezeu și nu voiau să o piardă. A rămas cu ei provizoriu, ca să nu-i mâhnească.

Tânărul Antonie avea o puternică înclinație spre cele dumnezeiești. Mergea în mod regulat la duhovnic și asculta predicile creștinești. Fratele său cel mai mare, Christos, om cu o adâncă evlavie și credință, îl sprijinea și îl ajuta în viața duhovnicească.

Lângă Părintele Ignatie

În luna martie a anului 1931, a fost înrolat în armată și a servit la artilerie, în Goudi. După satisfacerea serviciului militar, a locuit cu frații lui în Petralona și lucra la fabrica de băuturi alcoolice, care se afla la intersecția străzilor Eolos și Euripides. Un coleg de-al său evlavios, domnul Nicolae Maroulis, i-a vorbit despre duhovnicul lui, ieromonahul Ignatie Kolliopoulos, care slujea pe atunci la biserica Chrysospilotissa, de pe strada Eolos. Antonie a vrut să-l cunoască și s-a bucurat mult de prima lor întâlnire. De acum încolo, acesta avea să-i fie duhovnic.

Frumusețea duhovnicească pe care a întâlnit-o la Chrysospilotissa l-a entuziasmat. La cuvintele „Cu frică de Dumnezeu...” ieșeau trei preoți cu potire și timp de trei sferturi de oră îi împărtășeau pe credincioșii care se apropiau cu evlavie și într-o ordine exemplară. Și aceasta avea loc într-o perioadă când stăpâna o ignoranță cu privire la deasa împărtășanie cu Dumnezeieștile Taine, iar apropierea de această Taină era rară. Cu binecuvântarea duhovnicului, Antonie se împărtășea în fiecare duminică. Până miercuri, trăia cu bucuria Dumnezeieștii Împărtășanii, iar de joi se pregătea din nou să se împărtășească duminică; era foarte atent toată săptămâna. Dorea, însă, să se apropie mai des de Paharul Vieții. „Părinte Ignatie, vreau să mă împărtășesc mai des”, îi spunea cu simplitate, iar acela îi dădea binecuvântarea să se împărtășească și la marile sărbători și la Liturghiile

Darurilor mai înainte sfințite. Bucuria lui era mare. Pe drept, simțea că „nu există un tezaur mai mare, mai valoros și mai sfânt decât Paharul Vieții și că acesta este cel mai puternic mijloc, cu ajutorul căruia poate cineva să se lupte cu răul din el însuși”, așa cum spunea mai târziu.

Antonie iubea sfintele slujbe, iar pierderea acestora îl întrista mult, mai ales în Postul Mare. Din cauza serviciului, care îi mânca toată ziua, nu avea posibilitatea să participe nici măcar la slujba Imnului Acatist⁵, nici la vreo Pavecerniță Mare. Deseori, îl ruga pe patronul lui să-l trimită să încaseze vreo factură, ca astfel să treacă pe lângă mitropolie. Stătea sub fereastră două-trei minute, să audă fie și numai puțin din Imnul Acatist și îi mulțumea lui Dumnezeu de fiecare dată când reușea acest lucru. În Sâmbăta Mare termina munca la ora 23.30, după care se grăbea să ajungă la casa lui Dumnezeu. În ultima duminică din an, magazinele erau deschise, așa cum se întâmplă și astăzi, însă Antonie mergea la serviciu după Dumnezeiasca Liturghie. Prima dată când a întârziat la serviciu, șeful lui a început să țipe: „Unde ai fost pâ’n’ la ora asta? Iar la biserică?”. Și i-a spus multe. Antonie nu i-a vorbit deloc. S-a îmbrăcat repede cu hainele de serviciu și s-a strădui cât a putut, să le termine pe toate la timp. În următorul an, în ajunul ultimei duminici, însuși patronul lui i-a dat niște bani zicându-i: „Măine, copilul meu, să mergi la biserică și să-mi aprinzi o lumânare”.

De multe ori lucra la subsol, unde era foarte multă băutură. Dacă făcea vreo mică pagubă acolo, când mergea să i se dea salariul, nu se ferea să o spună, cu toate că nimeni poate nu-și dădea seama: „Domnule Costache, am spart o sticlă. Vă rog să-mi rețineți din salariu”. Era conștiincios și sincer, de aceea cei de la serviciu îl iubeau și aveau încredere în el. Odată, în timpul unei ploii torențiale groaznice, când s-a produs o învălmășeală din cauza fulgerelor puternice și continue, toți colegii, ba chiar și patronul, în mod spontan au alergat lângă Antonie. Era omul lui Dumnezeu, lângă care te simțeai în siguranță.

⁵ În Grecia este o tradiție ca, așa cum se citește împărțit Canonul Mare al Sfântului Andrei al Cretei, în primele patru zile din prima săptămână a Postului Mare, iar mai apoi integral, la Utrenia Joi din a 5-a săptămână, tot așa să se citească împărțit și Imnul Acatist al Născătoarei de Dumnezeu, în seara primelor patru vineri ale Postului Mare, iar mai apoi integral la Utrenia Sâmbetei din a 5-a săptămână a Postului Mare (n. tr.).

După un timp, a găsit un serviciu mai bun, la magazinul de băuturi alcoolice al fraților Panaghiotakis. Și acolo a fost model de hărnicie și cumpătare, drept pentru care l-au trimis ca responsabil la o dependință nouă și mare din piața America, în ciuda faptului că era cel mai tânăr angajat. Domnul Nicolae Maroulis vorbește cu iubire și admirație despre vechiul său coleg de muncă, care, mai târziu, i-a devenit și părinte duhovnicesc:

„Antonie era, într-adevăr, un om deosebit. Nici o vorbă deșartă nu ieșea din gura lui. Nu țin minte să se fi enervat vreodată sau să-i fi vorbit cuiva urât. Prin noblețea sa firească și prin bunătatea sa, îl dezarma chiar și pe cel mai dificil client al magazinului. Era foarte harnic și rapid la muncă și întotdeauna agreabil. Orice problemă l-ar fi preocupat, niciodată nu se arăta posomorât. Când îl vedeai, ți se deschidea inima! Eram tineri și lucram în piață – mii de tentații – însă eram foarte atenți. Serveam băuturi clienților, însă noi nici măcar nu le gustam; am fi putut fi atrași, dar ne-a păzit Dumnezeu. Ba dimpotrivă, noi le spuneam și două-trei cuvinte duhovnicești. Aveam și patfoanele vizavi. «Ah! spunea Antonie. Nu avem un pic de liniște». Când nu aveam treabă, mergea în balconul magazinului și se ruga. După aceea, spunea cu naivitate: «Am fost sus... ». Iar când auzea clopotul, ardea de dorința de a se afla în biserică. Când bătea sâmbătă seară de Vecernie, îl durea mult că nu putea să meargă... Viață cu har, viață cucernică... Antonie îl impresiona și pe Părintele Ignatie, prin cucernicia și cuminenția lui... Mai târziu, când a plecat la Aghia Lavra, cu toții ne-am bucurat mult pentru el. Chiar și acolo a făcut o impresie bună. «Mai are cumva Părintele Ignatie și alții asemenea care să vină la mănăstire?», întrebau cei de acolo”⁶.

Antonie nutrea un mare devotament față de părintele său duhovnicesc și mergea deseori să-l întâlnească. „Bine ai venit! Cum mai stăm cu lupta?... Nu ți-am spus eu să nu te neliniștești?”, îi spunea zâmbind. „Vom merge în Rai. Să nu te neliniștești!”. Era ca o carte deschisă înaintea duhovnicului său, pentru a primi povățuire corectă și har. Păzea sfintele lui sfaturi, ca pe poruncile lui Dumnezeu și se lupta să le împlinească. Prezența sfântă a părintelui Ignatie a creat o adâncă impresie în sufletul lui tânăr.

⁶ Relatare înregistrată, iulie 1995 – relatările înregistrate sunt redactate exact cum s-a vorbit.

Biserica, rezultatul rugăciunilor și al jertfelor uimitoare ale Părintelui Eusebiu, va fi de acum o cinste și o podoabă sfântă a spitalului. Mai apoi, s-a îngrijit să înlocuiască vechea tâmplă de ghips cu una nouă, de marmură.

Biserica a fost închinată Sfântului Apostol și Evanghelist Luca doctorul, iar paraclisul din absida dreaptă a Sfântului Altar, Cuvioasei Xenia. Pe 26 septembrie 1965, s-a săvârșit sfințirea de către Înaltpreasfințitul Mitropolit Dionisie de Trikkis și Stagon. „Din clipa în care biserica a fost sfințită, m-am liniștit, spunea Starețul, fiindcă de acum nimeni nu mai avea să îndrăznească să uneltească, sau să încerce să o dărâme...”

Împărtășirea bolnavilor

De obicei, Părintele Eusebiu săvârșea Dumnezeiasca Liturghie în spital de trei ori pe săptămână. Pe cea din zilele de rând o începea la ora 5 dimineața și o termina în jur de 7.30 ca să-i împărtășească de vreme pe bolnavi. Cobora de la 4.30 ca să aibă timp să pomenească mai multe nume. Intra în biserică cu simțăminte de adâncă recunoștință față de Dumnezeu, Care îl învrednicea să săvârșească Taina. Dumnezeiasca Liturghie era bucuria sufletului său, izvorul dumnezeiesc nesecat, de unde își trăgea seva vieții întru Hristos.

Pentru liturghisitorul îndumnezeit, Sfântul Altar era cerul pe pământ. Intra în deplină liniște și cu adâncă evlavie. Se închina la Sfânta Masă și făcea destule metanii înaintea Celui Răstignit. Apoi, îi dădea candelă neadormită unuia dintre fiii lui duhovnicești ca, între timp să o îngrijească și să-i înnoiască uleiul.

Când încă orașul mai dormea, credincioșii se adunau în liniștea dimineții, din toate părțile Atenei, în biserica Sfântului Luca, pentru a-L adora pe Domnul. Lumina lină a candelelor și psalmodia liniștită crea o atmosferă de străpungere. Când părintele ieșea, zicând: „Cu frică de Dumnezeu, cu credință și cu dragoste, apropiați-vă”, aproape toți veneau să se împărtășească cu Preacuratele Taine; întotdeauna erau și câțiva bolnavi. Dumnezeiasca Liturghie de dimineață de la Hippokration era o oază paradisiacă și un izvor de putere pentru mulți luptători iubitori de Dumnezeu. Asistentele în uniformele albe, muncitorii și studenții participau la Sfânta Taină, apoi plecau înnoțiți și bucuroși de la spital, unii la Universitate, alții la serviciul lor.

O fiică duhovnicească a Starețului scrie despre acestea:

„Mergeam des la neuitatele Dumnezeiești Liturghii de dimineață, pe care le săvârșea Starețul la Sfântul Luca. La sfârșit, luam binecuvântarea lui și plecam la cursuri. Îmi amintesc că de fiecare dată îmi împacheta într-o hârtie o ipsomă, scria deasupra o urare și mi-o dădea. Împreună cu aceasta și o bucată mare de prescură: «Aceasta de acum e pentru drum... Hristos și Preasfânta să fie cu tine, copila mea. Să fii mireasma lui Hristos!», îmi spunea, în timp ce mă binecuvânta. Plecam de acolo plină de binecuvântări și zburând de bucurie... Cu multă emoție scriem aceste rânduri sărăcăcioase. De ce am mai avut parte alături de tine, sfinte Starețe! În ce bucurii cerești ne inițiai! Un dar ales al Cerului ai fost pentru noi toți, care te-am cunoscut. Ploaie îmbelșugată pentru pământul uscat al sufletelor noastre. Rouă cerească și adierea Raiului pentru noi, cei atât de mult prinși în cele pământești...”¹⁶⁰.

După împărțirea anaforei, Părintele Eusebiu pornea imediat spre împărțirea bolnavilor cu Preacuratele Taine. Îmbrăcat cu toate veșmintele preoțești și ținând strâns în mâini Sfântul Potir, străbătea tăcut curtea și intra în spital. Chipul îi era ascetic și cuvios. Înaintea lui mergea un fiu duhovnicesc, care ținea în mâini un coșuleț cu anafură și hârtiile în care erau trecute numele bolnavilor din fiecare salon, care se pregătiseră să se împărțăsească.

Înainta cu un pas ferm și ușor, ca și cum nu ar fi pășit pe pământ. Neobosit, urca și cobora cele 8 etaje ale spitalului, de cele mai multe ori pe scări, ca să nu mai aștepte liftul, care, deseori, se întâmpla să nu funcționeze. Străbătea coridoarele interminabile. Mergea în clădirea nouă și în cea veche, din salon în salon, în toate secțiile spitalului, de la patologie la chirurgie, la cardiologie, la cei bolnavi de hemofilie, de boli contagioase, chiar și la cei de la terapie intensivă. Prezența lui Hristos umplea saloanele și îi sfințea pe credincioși; Domnul cerceta pe aleșii Lui, pe suferinzii Lui.

Intra în salon și se îndrepta de fiecare dată, fără greș, spre bolnavii care erau pregătiți și îl așteptau. Își amintea exact bolnavul: cel din colțul drept al salonului, primul din stânga, altul în capăt, în anexa spitalului, în secția bolilor contagioase, chiar și pe cei de pe paturile provizorii de pe coridor. În timp ce se apropia de fiecare pat,

¹⁶⁰ Mărturie scrisă, februarie 1996.

rostea „Cinei Tale tainice...” și le dădea suferinzilor Trupul și Sângele lui Hristos.

Mergera și la cel grav bolnav care se spovedise, însă acum era în comă. „De ieri nu mai este conștient. Nu vă mai obosiți, părinte” îi spunea medicul. Părintele Eusebiu, ca și cum nu ar fi auzit, se apropia de bolnav. Privirea și expresia lui arăta că suferea împreună cu bolnavul. Își înălța ochii spre cer și se ruga în taină; îl însemna în chipul crucii cu Sfântul Potir și se apleca asupra aceluia. Îl atinge ușor pe umăr și îl striga pe nume. De cele mai multe ori, bolnavul își deschidea ochii spre surprinderea celor de față. Îi spunea: „Am venit să ți-l aduc pe Hristos, pe Marele Doctor, care este viața și mântuirea noastră”. Bolnavul își deschidea gura și se împărtășea. De cele mai multe ori, starea sănătății lui se îmbunătățea. Multe asemenea cazuri au văzut cei care au avut binecuvântarea să slujească în acea perioadă alături de preotul lui Dumnezeu, cel plin de harul dumnezeiesc. Toți se mirau cum de reușea să comunice cu cei ce erau în comă. El însuși credea că bolnavul înțelege, că sufletul lui simte, chiar și atunci când pare a fi inconștient. Din acest motiv, nu abandona încercarea.

După fiecare Dumnezeiască Liturghie 30, 60, 80 de bolnavi, iar în zilele marilor sărbători mai mult de 100, se împărtășeau cu Preacuratele Taine, după ce mai întâi se pregăteau pentru aceasta. Părintele Eusebiu mulțumea lui Dumnezeu cu smerenie. Vedea chipurile lor „strălucind, iradiind de bucurie”, după cum scrie, iar aceasta îi era de ajuns să-i treacă toată oboseala fizică.

„S-au împărtășit pe paturile lor, 40 de bolnavi. Cât de frumos și cât de desfătător și plăcut este pentru un bolnav care se află pe patul suferinței și al încercării, să-L ia pe Hristos! Să se împărtășească de Trupul și Sângele Domnului nostru Iisus Hristos. Ca după spovedanie să primească în sufletul lui pe Marele Doctor al sufletelor și al trupurilor, pe Domnul cerului și al pământului! Dar și pe trimisul lui Hristos, care îl oferă sufletelor însetate pe Hristos, ce bucurie și satisfacție îl încearcă! Binecuvântat fie Dumnezeu!”¹⁶¹.

„Și din nou, astăzi, binecuvântarea lui Dumnezeu pentru suferință și pentru cei suferinzi... 82 de bolnavi s-au împărtășit. Slavă Ție, Dumnezeule! Trupul și Sângele lui Hristos este unica mângâiere și medicamentul prin excelență pentru bolnav...”¹⁶².

¹⁶¹ Jurnal, 9 decembrie 1978.

¹⁶² Jurnal, 4 august 1984.

Când termina în Hippokration, mergea în anexa spitalului – o clădire cu 4 etaje pe bulevardul Vasilissis Sofias, fosta Clinică Timios Stavros – precum și în Clinica Kyanous Stavros, puțin mai jos. Mai mult, din când în când, un fiu duhovnicesc al său îl ducea cu mașina la casele celor ce zăceau, ca să-i împărtășească: la un paralytic, la o bătrână cu picioarele tăiate, la un cuplu în vârstă.

Secția de cardiologie (Iunie 1975).

Se întorcea la biserică foarte bucuros. Și ce dacă dormise foarte puțin sau deloc, noaptea trecută?! Și ce dacă bătuse atâtea drumuri, după terminarea Dumnezeieștii Liturghii?! Și ce dacă – în ultimii ani – avea 70-76 de ani?! Faptul că atâția oameni se făceau părtași Trupului și Sângelui lui Hristos îi dădea aripi. „Slavă Ție, Dumnezeule!” spunea. „Ne-a învrednicit să săvârșim și astăzi Dumnezeiasca Liturghie. Bine-cuvântat fie Dumnezeu!”.

După fiecare Dumnezeiască Liturghie, închidea toate ușile altarului și îngenunchea înaintea Sfintei Mese. Acolo, lăsa să i se reverse către Domnul nemărginita-i recunoștință.

În mijlocul cruntei suferințe

În separeul spitalului – în special în clinica O.R.L. – existau cazuri foarte grave de bolnavi: cancere neoperate la gură, la nas, cu răni care răspândeau un miros greu. Acolo, un om nu putea să stea ușor mult timp, afară numai dacă avea adânc de îndurări și duhul jertfirii de sine. Părintele Eusebiu îi compătimea mult pe acești bolnavi pe care, de multe ori, chiar și rudele lor îi părăseau.

Îi vizita des și îi întărea, prin cuvântul său mângâietor: „Încercarea pe care o înfruntăm, cu mulțumire și doxologie către Dumnezeu, ni se socotește ca mucenicie, ne face părtași cununilor, împreună cu mucenicii... «Cumplită este iarna, dar dulce este Raiul!». În Rai nu mai există lacrimi, dureri și suspine, ci numai bucurie nespusă. Nu mai există în Rai boli, invalidități, nici microbi, nu mai există acolo spitale și aziluri. Acolo suflă o adiere subțire, adierea sfințeniei și a veșniciei fericiți...”

Îi spovedea și mergea să-i împărtășească în mod regulat. Prin Dumnezeuasca Împărtășanie luau multă putere ca să îndure suferințele. Liniștiți și pregătiți, plecau în veșnicie.

Părintele Eusebiu vorbea întotdeauna cu admirație despre asistentele devotate ale spitalului, care slujeau cu abnegație pe acești oameni chinuiți. „Este sfântă!”, spunea despre pururi-pomenita asistentă Elena I., care se străduia să-i slujească pe acești bolnavi. Însă, despre sine credea că face doar ceea ce este dator să facă.

În separeu erau, de asemenea, internați și bolnavi cu grave arsuri, cei mai mulți sinucigași. Acolo mergea părintele în repetate rânduri, ca să-i ajute să se pocăiască. În ultimii ani, erau internați și bolnavi care sufereau de SIDA. Le vizita des pe aceste ființe disperate care, după spovedanie și Dumnezeuasca Împărtășanie, se linișteau. Disperarea ceda locul speranței și bucuriei izbăvirii.

Intra în acel loc cu atâta bunăvoință, încât îi impresiona pe medici și pe asistente. „Noi, povestea doamna A. M., asistentă a spitalului, când trebuia să ne apropiem de bolnav, ne luam mii de precauții: purtam mănuși, mască, uniformă de serviciu, Părintele Eusebiu, însă, niciodată! Stătea fără nici o constrângere alături de ei și le vorbea cu iubire...”

Se apropia părintește de toți bolnavii care sufereau de boli năprasnice (hepatită, tuberculoză). Credința puternică și iubirea lui neasemuită nu-i îngăduia să-i treacă prin minte că poate, din întâmplare, „se molipsește” și el. Îi împărtășea și, în continuare, consuma Sfintele, „fără cea mai mică bănuială”. În predicile lui din biserică obișnuia să spună: „Trupul și Sângele lui Hristos ard toate bolile și distrug toți microbii”.

În chestiunea aceasta era categoric.

„... Dar cum este cu puțință ca cel mai mic virus sau oricare alt microb să fie mai puternic decât Creatorul universului, decât Domnul cel Atotputernic? Cum este cu puțință ca Marele Doctor, Care tămăduiește bolile numai cu cuvântul, să transmită boala? Mare blasfemie este aceasta, frații mei! Și numai să o gândească cineva, dă dovadă de om care nu L-a cunoscut pe Hristos”¹⁶³.

Pocăința rudelor îl ajută pe bolnav

În spital, intra în contact și cu rudele bolnavilor. Foarte des, boala unei persoane dragi se făcea pricină de renaștere duhovnicească tuturor membrilor familiei, prin povățuirea duhovnicului harismatic. Părinți care trăiau de mulți ani departe de Biserică se apropiau de Dumnezeu, odată cu boala copilului lor.

Doamna K. M., cadru didactic și mamă a 10 copii, a povestit următorul caz.

În jurul anului 1970, un prieten de familie avea pe fiul lui în vârstă de 17 ani, foarte bolnav. Copilul a fost internat la Hippokration, iar medicii, după ce i-au făcut biopsia ganglionilor limfatici și alte analize, l-au diagnosticat cu cancer la gât, în stadiu avansat. Tatăl îndurerat se descurajase, însă doamna M. i-a recomandat să-l viziteze pe Părintele Eusebiu, pe care ea însăși îl cunoștea. Părintele Eusebiu i-a spus că dacă vrea să-l ajute pe fiul lui, va trebui mai întâi să-și curețe inima prin spovedanie, să se împărtășească, să se roage și atunci, Dumnezeu îi va răspunde. În aceeași zi, Starețul l-a vizitat pe tânăr și l-a însemnat cu semnul crucii.

¹⁶³ Arhim. Eusebiu Giannakakis, *op. cit.*, p. 69.

Tatăl s-a spovedit cu multă zdrobire și după aceasta a spus că a simțit înlăuntrul lui o asemenea schimbare uimitoare, încât credea că fiul lui se va face sănătos. Ba mai mult, a asigurat-o și pe soția lui de aceasta. Și, într-adevăr, contrar prognozelor medicilor, tânărul s-a vindecat. Nu a mai fost nevoie de operație, iar astăzi, după atâția ani, este sănătos.

Însă, de multe ori, rudele îngreunau lucrarea părintelui. Unii, cei mai mulți, desigur, din neștiință sau dintr-o antipatie față de Biserică, îl împiedicau să-l împărtășească pe bolnav. Credeau că omul lor va fi rău influențat, din punct de vedere psihologic, va crede că, de vreme ce i se propune să se împărtășească, se află pe moarte. Despre aceasta, Starețul scrie:

„Dumnezeiasca Împărtășanie nu este numai o provizie pentru veșnicie, ci și revigorează, dăruiește sănătate și putere trupurilor neputincioase... Așadar, cât de mult îi nedreptățesc rudele pe persoanele lor dragi când, din neștiință, îi privează de Pâinea Vieții, adică de Hristos, care este unicul Doctor al sufletelor și al trupurilor și Medicamentul, prin excelență”¹⁶⁴.

Starețul, care întotdeauna era blând, smerit și dulce, când o cerea situația și, mai ales, când încercau să-l împiedice de la datoria lui, devenea combatant. Odată, cineva l-a acuzat pe Părintele Eusebiu, înaintea profesorului A., zicând că a procedat greșit, împărtășindu-i fratele bolnav.

– De acum înainte, mă veți întreba pe mine dacă puteți să-i împărtășiți pe bolnavi, i-a spus profesorul.

– Domnule profesor, când dumneavoastră operați pe cineva, mă întrebați pe mine mai întâi? Și dumneavoastră ați trecut prin băncile Universității, la fel cum am făcut și eu, în dreptul meu. Fiecare este responsabil pentru lucrarea pe care o exercită. Și să vă mai spun ceva! Și mie mi s-au plâns mulți că nu vă faceți bine operațiile, însă eu mă fac avocat al apărării dumneavoastră!

Când profesorul a auzit acestea, l-a bătut prietenește pe spate pe Părintele Eusebiu, zicându-i:

– Bine, bine, Părinte Eusebiu. Continuați-vă lucrarea cum știți!

¹⁶⁴ *Ibidem*, p. 66.

Puterea salvatoare a Sfintelor Taine

Părintele Eusebiu, ca duhovnic în mijlocul celor suferinzi, urmărea mai întâi de toate vindecarea sufletului, adică curățirea lui de patimi, și împăcarea bolnavului cu Dumnezeu. Cunoștea faptul că atunci când sufletul s-a vindecat, este ajutat și trupul, deoarece acestea două sunt într-o legătură foarte strânsă unul cu altul. De aceea, chiar și când știința medicinei nu mai dădea speranțe de viață, el își continua străduința, prin cele mai puternice mijloace terapeutice ale Bisericii. Și, într-adevăr, era des întâlnit cazul când cei greu bolnavi, după spovedanie și Dumnezeiasca Împărtășanie, își reveneau și, în cele din urmă, plecau sănătoși la casele lor. Unii dintre aceștia treceau cu valiza lor pe la biserică și îi mulțumeau.

„Domnului să-I mulțumiți, Domnului Atotputernic! le spunea. Noi, preoții, suntem distribuitori și iconomi ai harului. Așadar, Hristos este izvorul vindecărilor”.

Întotdeauna atribuia minunea „harului lui Dumnezeu și credinței oamenilor, puterii de neconceput a Sfintelor Taine”, precum spunea. Transcriem din însemnările lui personale:

„Pe acesta, medicii Spitalului Hippokration l-au șters de pe lista celor vii. Însă credința lui și a bunei lui soții a făcut minuni și bolnavul a fost salvat, iar necredința medicilor a fost rușinată”.

Din mărturiile semnate, s-ar putea menționa aici multe cazuri, al căror uimitor rezultat nu poate fi explicat nici prin logica și nici prin datele științei medicale, ci numai prin credința în puterea Sfintelor și de viață făcătoarelor Taine.

O bolnavă cu tumoare la cap a cerut să-l vadă pe Părintele Eusebiu și, cu o zi mai înainte de operație, s-a spovedit; urma să i se facă mastectomie. După ce s-a spovedit, Starețul a împărtășit-o și i-a citit rugăciuni pentru sănătate. Dimineață, când au dus-o în sala de operație, medicii i-au căutat tumoarea.

– De ce ați adus-o aici? întrebă profesorul Sarris. Nu există nici o tumoare. Nu are nici o problemă.

Bolnava a sărit de pe patul de operație.

– Minune, minune! repeta foarte emoționată.

„Iată puterea Bisericii! povestea Părintele Eusebiu. Să meargă la chirurgie pentru intervenție și să nu-i mai găsească nimic”.

Doamna Irina Podia, asistentă, povestește:

„Tatăl meu suferea de cancer la gât. Biopsia a ieșit pozitivă și trebuia să se opereze. I-am propus să se spovedească înainte de operație și a acceptat cu bunăvoință. L-am dus la Părintele Eusebiu, care l-a spovedit, l-a însemnat cu semnul crucii pentru sănătatea lui și i-a spus să se împărtășească.

După Dumnezeiasca Împărtășanie, tatăl meu, foarte bucuros, mi-a spus: «Copila mea, nu mă voi mai opera. A avut loc o minune. Îndată ce m-am împărtășit, am simțit că mi-a fugit ceva din gât și din clipa aceea, mă simt complet sănătos». Într-adevăr, tatăl meu nu s-a mai operat, fiindcă rezultatele analizelor lui au arătat că nu mai exista nici o problemă. De atunci, a mai trăit încă 10 ani și a murit din cauza unui atac cerebral¹⁶⁵.

Oferă bucurie turmei sale suferinde

Marile sărbători, Părintele Eusebiu le prăznuia împreună cu cei suferinzi. Dorea ca și aceia să guste din bucuria duhovnicească a fiecărei sărbători. După ce termina Dumnezeiasca Liturghie praznicală, îi chema pe credincioși să participe la litania cu icoana în spital. Era o manifestare frumoasă, care emoționa sufletele bolnavilor, personalului, chiar și a vizitatorilor. Era prezența vie a Bisericii, în mijlocul suferinței. Înainte mergea corul asistentelor și al altor tineri evlavioși. Imnurile sărbătorii răsunau melodios în tot spitalul.

Părintele Eusebiu, cu cuviință sfântă, ținând la piept icoana, mergea de la un pat la altul, pentru ca bolnavii să o sărute. „La mulți ani și bună înzdrăvenire și grabnică întoarcere la casele voastre, cu în-doită sănătate: sufletească și trupească!” le spunea. Chiar și pe cei grav bolnavi, care arătau că nu sunt conștienți, nu-i trecea cu vederea. Atingea icoana de buzele lor, ca să ia și ei har și binecuvântare.

Neobosit, se ruga și făcea cereri. Înainta repede pe coridoare și pe scările spitalului. Intra și ieșea din saloane, cu o bucurie cerească. Avea o asemenea expresie chipul lui! Era evident că sfântul liturghisitor trăia ceva mai presus de cele văzute, trăia prezența lui Dumnezeu.

În fiecare secție se oprea să înalțe o cerere: „pentru frații noștri care se ostenesc și pentru cei care sunt internați în așezământul acesta

¹⁶⁵ Mărturie orală, decembrie 2004.

și pentru întoarcerea cu bucurie la casele lor...” La Praznicul Nașterii lui Hristos, directoarea spitalului împărțea bolnavilor câte o iconiță cu Nașterea, de multe ori însoțită cu urările Părintelui Eusebiu scrise pe verso.

De Paști, toți primeau iconițe de hârtie și un ou roșu, iar la Înălțarea Cinstitei Cruci, primeau busuioc. Inepuizabil în iubire, căuta moduri prin care să împartă bucurie și alinare turmei sale îndurerate. La Teofanie, trecea și stropea cu agheasmă pe fiecare bolnav în parte. Stropea și fiecare loc al spitalului: de la biroul directorului, până la bucătărie și camera portarului.

Procesiunea cu Epitaful în spital.

În Miercurea Mare, după ce săvârșea Taina Sfântului Maslu în biserică, ungea cu ulei mulțimea credincioșilor, după care urca și în spital, ca să-i ungă și pe bolnavi: 700 și ceva la număr. Îi ungea chiar și pe cei care stăteau pe bănci, în curtea spitalului.

Însă un lucru greu de uitat pentru cei ce au trăit evenimentul, este procesiunea Epitafului din seara Vinerii celei Mari, prin tot spitalul și anexa acestuia. Corul și credincioșii psalmodiau cu străpungere Prohodul, în timp ce Epitaful trecea prin toate secțiile. În fiecare clinică, Părintele Eusebiu se oprea și înălța câte o cerere.